

מסורת הש"ס

(א) נבס"א: בדרכבני, וכן גי' רא"ש ור"ן, (ב) פרש"י על זה ממלא בעירובין ה. ד"ה והאמר ר"ן, (ג) נלעיל מג: וע"ש תוס' ד"ה קסבר, (ד) משלי כח, (ה) איוב ו, (ו) משהלם מבן, (ז) וירמיה ה ח, (ח) ישעיה י, (ט) שמות יא, (י) ויע"ע תוס' יבמות לו. ד"ה א"ן,

הגהות הב"ח

(א) פרש"י ד"ה ונמצא לפורן תחובה בגג כ"ה ברש"י שאלפס:

מוסף רש"י

נקטינן. מסורת מאבותינו מנחה מרכזיתו (שורבין ה.).

אלו טרפות פרק שלישי חולין

אף לחולדה. שהיא קטנה הימנו יש דרוסה וכ"ש לחמול: **אף לחמול**. שהוא גדול אין דרוסה וכ"ש לחולדה. ולקמיה מתרלינן לה: **באימרי ררבי**. בזהמה דקה ס"ל אין דרוסה לחמול כדאמר רב לעיל (דף נב:): בזהמה מן הזאב ולמעלה: **בגדיים ועלאים**. דקיס מאל: **שאר עופוס עמאים**. חוץ מן הגס והנץ: **והא אגן סנן ודרוסס הנץ בעוף הדק**. מכלל דשאר עופות אפילו בעוף הדק לא: **בדרכבני מיניה**. אלאפס"ה עוף הדק הוא: **צים היני**. שם מקום: **ציד**. שהכחו **צידו**: **רגל**. אחרונה: **אכל שן לא**. דאין ארס החיה צשיינה: **שלא מדעס**. דכיון דשלא מדעת נפל כגון מן הגג על הבהמה אע"פ שנתקעה פפרנו בגבה אין משליך בה ארס: **לאחר מיסה**. קס"ד שמת הארי ואחר כך נפל על הבהמה: **דדריס**. מחיים ולא הספיק לשלוף פפורנו ממנה עד שפסקו את ידו ומיטה דקאמר מימת האצר שנחתך: **דשליף**. כשחולץ ומוליא פפרנו מגבה: **ונמלאס לפורן**. ^(א) מלושה בגב: **רוב אריוס דורסין**. כלומר ס'אע"פ שרוב אריות דורסין וקיס לן שכל הדורס אין לך אחד בהן שמשמט פפרנו: **נפחך**. השור ופפורן זו בכותל היתה: **רב לטעמיה**. לקמן: **מקוס לפורן**. שלא נשמט ולא נמלא שס הפפורן אלא מקומה ומכתה ניכרת צשור: **למה**. שהיה זה דס: **עכידא דמשחמטא**. ושמה דרס: **בדלא דסיחופיה**. שעומדות בגג השור כסדר שהן סדורות ציד הארי: **אימר כלנא**. והא אמרינן אין דרוסה לכלב דאין לו ארס: **על**. ארי צייניהו וישצ שס: **שלמא שוי**. עשה שלום עמהס כדרך כמה חיות שנעשות מרצות וגדלות עם בני אדם ובהמות ואין מזיקין: **נה ריפסיה**. צהני ולא חיישין לדריסה בלחרייני: **מעואי**. נוהס: **מקרקרין**. גועות. דלשון כעקת ארי לחוד ולשון כעקת כל בהמה לחוד כמו בלשון עברית נוהס לאריי) וגועה לשורס) וערוג לאילי) ונהל לסוס) ופפוף לעופותס) ומרן לכלציס):

אהרדי

ארי שנכנס לבין השוורים ונמצא צפורן בגבו של אחד מהן אין חוששין שמא ארי דרסו מאי מעמא רוב אריות דורסין ומיעוטן אין דורסין וכל הדורס אין צפרנו נשמטת וזאת הואיל וצפורן יושבת לו בגבו אימר בכותל נתחכך אדרבה רוב שוורים מתחכבין ומיעוטן אין מתחכבין וכל המתחכך אין צפורן יושבת לו בגבו וזה הואיל וצפורן יושבת לו בגבו אימר ארי דרסו איכא למימר הכי ואיכא למימר הכי אוקי מילתא אחזקיה הו"ל ספק דרוסה ורב למעמיה דאמר ^(א) אין חוששין לספק דרוסה אמר אביי לא אמרן אלא צפורן אבל מקום צפורן חוששין וצפורן נמי לא אמרן אלא לחה אבל יבשה עבדה דמישתמטא ולחה נמי לא אמרן אלא חדא אבל תרתי ותלת חיישין והוא דקיימא בדרא דסיחופיה איתמר רב אמר אין חוששין לספק דרוסה ושמואל אמר י"חוששין לספק דרוסה דכולי עלמא ^(ב)ספק על ספק לא על אימא לא על ספק כלבא ספק שונרא אימא כלבא י'על שתיק ואיתוב בינייהו אימר שלמא שוי י'קמע ריישיה דחד מינייהו נח מריתחיה י'איהו קא מעואי ואינהו קמקרקרן בעותי קא מבעתי אהרדי

פפורן נשמטת מהן חו הואיל ופפורן יושבת לו על גבו מסתמא האי ארי חולה הוא ולא מחמת דרוסה צא פפורן זה לכאן אלא בכותל נתחכך והיה הארי שוכב אלא הכותל ומחמת שנתחכך השור בכותל וצרגלו של ארי נשמטה ממנו הפפורן וישבה לו על גבו ופריך אדרבה אע"ג דרוב שורים מתחכבין מ"מ רוב שורים אין מתחכבין במקום שרגל ארי מונחת שס שמשצ לו פפורן על גבו ויש לתלות הפפורן בדריסת הארי ואע"ג דרוב הצריאים הדורסים אין פפורן נשמטת ומסיק דאיכא למימר הכי והכי ורב לטעמיה דלא חיישין לספק דרוסה וז' דלאוקמינן

כל הדורס אין הצפורן נשמטת. האי כל לאו דוקא וכן כל המתחך דצסמוך אלא כלומר רוב הדורסין רוב המתחכך ^(א): שרקפא

פרק שלישי חולין

נג.

קסה א מיי פ"ה מהלכות שחיטה ה' ה סמג עשין סג טוש"ע יו"ד סומן ט סעף ג:

קסו ב ג מיי שם הלכה ד' טוש"ע שם סעי' א:

קסז ד ה מיי שם הל"ז טוש"ע שם סעי' ו: קסח ו מיי שם טוש"ע

שם סעי' ז:

קסח ז מיי שם טוש"ע

שם סעי' ח:

קע ח מיי שם הל"ח

טוש"ע שם סעי' יד:

קעא ט מיי שם הל"ב

טוש"ע שם סעי' יג:

קעב י ב ל מיי שם

הל"ח טוש"ע שם סעי' ט:

שיטה מקובצת

אן בדרכבני מיניה בגדולים ממנו ואפי' הכי עוף הדק הוא: **ס** רוב אריות דורסין כלומר אע"ג דרוב אריות דורסין קיס לן שכל הדורס: **ג** לדריסה באחריני. וגי' ג"א לדריסה אחרינא: **ז** לספק דרוסה דאוקמה אחזקתה:

רבינו גרשום

שאר עופות טמאין. כלומר דרוסת הנץ חזיונן במתניתין שאר עופות טמאין יש להן דרוסה: לאפוקי רגל דלא. כלומר של אחריו: אלא מדעת. כלומר שדעתו לדורס אבל שלא מדעת אין חשוב דריסה: קמ"ל בהדי דשליף שדי ויהרא. כלומר בהדי דשליף ידו מבהמה ובהדי דשליף כבר (ככר) ידו מתח: אוקי תורא אחזקתיה. כלומר ואין חוששין: ולא אמון אלא צפורן. כלומר שנמצא צפורן בגבו של אחד מהן ולא ידיע אי נתחכך אי ארי דרס ונשמט צפורנו דאין חוששין לספק דרוסה. אבל מקום צפורנו כו' כלומר אם נמצא מקום צפורן על העוף ולא הסיר רגליו עדיין דלכתי לא שליף ולא שדי ציה זיהריה ואסור לעשות כן דכשהנץ רודף אחר העוף ולוכדו מכהו כמה פעמים צרגליו ודריס ושלף כמה זימנין: **ר"ב אריות דורסים**. וא"ת אפילו אס ממלא לומר דפפורן זה מחמת חיכוך אמא מ"מ אפילו צסאר שורים שאין בהס פפורן היה לנו לחוש כיון דרוב אריות שצין השוורים דורסין וצסמוך נמי דקאמר אצ"י אצל מקוס פפורן חיישין למה לי מקוס פפורן כלל ואומר ר"ת דהכי פירושו רוב אריות דורסין כלומר ראויין לדרוס שהן צריאים ודורסים ומעוטן חולין ואין דורסים ורוב אריות הדורסים שהס צריאים אין השוורים דורסין וצסמוך נמי דקאמר אצ"י אצל מקוס פפורן חיישין למה לי לחאן אלא כע"ג

יש דרוסה לחתול או לאו בו'. הרצ ר' יצחק צ"מ מפרש דכל הנך צעיות הוי צכמה זימנין דפעס ראשונה היה עוסק בעופות ושאלו אס יש דרוסה לחמול והשיצ לו רב אפילו לחולדה יש דרוסה ושזו היה עוסק באימרי ררבי ושאלו אס יש דרוסה לחולדה אס לאו והשיצ לו אפילו לחמול אין דרוסה ושזו היה עוסק בגדיים ועלאים ושאלו חולדה וחמול יש להס דרוסה או לא וא"ל לחמול יש דרוסה ולא לחולדה וכן היה מפרש ההיא עובדא דשצת פ' תולין (דף קלח. ושם ד"ה צעא) גצי כילה מהו אמר לו אף מטה אסורה מטה מהו א"ל אף כילה מותרת כילה ומטה מהו א"ל כילה אסורה ומטה מותרת ולא קשיא כו' ועוד י"ל דכל הנך הוו צפעס אחת בפתלה שאלו יש דרוסה לחמול או לאו א"ל אחת שואל סתם יש דצר שאף לחולדה יש דרוסה והדר צעי מיניה אס לחולדה יש דרוסה בכל מקוס וא"ל אף לחמול פעמיס שאין דרוסה והדר צעי מיניה כיון דזה וזה פעמיס יש דרוסה ופעמיס שאין דרוסה שוים הן או לאו אמר לו יש דצר לחמול יש דרוסה ולחולדה אין דרוסה וכענין זה יש לפרש ההיא דשצת: **שאר עופות טמאים** יש להן דרוסה או אין להן דרוסה. הך דרוסה היינו דשדי זיהריה כי שליף ואין זה כי ההיא דלקמן ^(נט.) דכל עוף הדורס טמא דהוי מסמיני טומאה ולא מצעיא ליה ההא אלא בעופות טמאין אצל פשיטא דאין דרוסה לטהורים: **ובא מעשה לפני חכמים ואמרו** יש להן דרוסה: וא"ת ולישני ליה דהכא רחל קטנה היתה ורב כהנא איירי באימרי ררבי וי"ל דא"כ מאי איריא דנקט רב כהנא שזעל אפילו חתול נמי:

ובא מעשה לפני חכמים ואמרו אין דרוסה. וא"ת ולישני ליה דהכא רחל גדולה היתה וכן משמע מדלא נקט טלה וי"ל דא"כ לא הוה רב דימי משמיענו שזס חדוש צכאי מעשה דאפילו לחמול אין דרוסה בררבי: **קא משמע** אן דבהדי דשליף שדי ויהריה. יש שטועין להמיר לשחוט כשהנץ שוכב ע"ג העוף ולא הסיר רגליו עדיין דלכתי לא שליף ולא שדי ציה זיהריה ואסור לעשות כן דכשהנץ רודף אחר העוף ולוכדו מכהו כמה פעמים צרגליו ודריס ושלף כמה זימנין: **ר"ב אריות דורסים**. וא"ת אפילו אס ממלא לומר דפפורן זה מחמת חיכוך אמא מ"מ אפילו צסאר שורים שאין בהס פפורן היה לנו לחוש כיון דרוב אריות שצין השוורים דורסין וצסמוך נמי דקאמר אצ"י אצל מקוס פפורן חיישין למה לי מקוס פפורן כלל ואומר ר"ת דהכי פירושו רוב אריות דורסין כלומר ראויין לדרוס שהן צריאים ודורסים ומעוטן חולין ואין דורסים ורוב אריות הדורסים שהס צריאים אין השוורים דורסין וצסמוך נמי דקאמר אצ"י אצל מקוס פפורן חיישין למה לי לחאן אלא כע"ג

נתחכך והיה הארי שוכב אלא הכותל ומחמת שנתחכך השור צרגלו של ארי נשמטה ממנו הפפורן וישבה לו על גבו ופריך אדרבה אע"ג דרוב שורים מתחכבין מ"מ רוב שורים אין מתחכבין במקום שרגל ארי מונחת שס שמשצ לו פפורן על גבו ויש לתלות הפפורן בדריסת הארי ואע"ג דרוב הצריאים הדורסים אין פפורן נשמטת ומסיק דאיכא למימר הכי והכי ורב לטעמיה דלא חיישין לספק דרוסה וז' דלאוקמינן

אחזקתה קמייאא בחזקת שלא נדרס:

כל הדורס אין הצפורן נשמטת. האי כל לאו דוקא וכן כל המתחך דצסמוך אלא כלומר רוב הדורסין רוב המתחכך ^(א): שרקפא

עין משפט ונר מצוה